

HONOROWY PATRONAT

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

Prorektor ds. studentów i jakości kształcenia
dr hab. Jolanta Choińska-Mika, prof. UW

ORGANIZATORZY

IV OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA ARCHIWISTÓW I HISTORYKÓW „*Educare necesse est...* — dziedzictwo pamięci”, Warszawa, 13–14 czerwca 2019 r.

13 czerwca (czwartek)

Miejsce obrad: Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, Warszawa

9.00–9.30 REJESTRACJA UCZESTNIKÓW

9.30–10.00 OTWARCIE KONFERENCJI

10.00–12.00

SESJA I. ARCHIWA A PAMIĘĆ

Moderator: prof. dr hab. Alicja KULECKA (Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego)

- 10.00–10.15** Problemy UNESCO z dziedzictwem i pamięcią — dr hab. **Władysław STĘPNIAK** (Warszawa)
- 10.15–10.30** Archiwa a pamięć emigracji — dr hab. **Mirośław A. SUPRUNIUK** (Archiwum Emigracji i Muzeum Uniwersyteckiego UMK w Toruniu)
- 10.30–10.45** Archiwum jako skarbnica pamięci społecznej — dr **Leszek S. ZAKRZEWSKI** (Archiwum Akt Nowych)
- 10.45–11.00** Archiwa a pamięć. Wykorzystywanie „pamięci powszechnej” i „pamięci potencjalnej” jako cel działań edukacyjnych archiwów państwowych — mgr **Grażyna TYRCHAN**, mgr **Marek SZCZEPANIAK** (Archiwum Państwowe w Poznaniu Oddział w Gnieźnie)
- 11.00–11.15** Wehikuł czasu — archiwum pamięcią regionu, czyli o przedwojennej, wielokulturowej, wieloreligijnej i wielowyznaniowej Sądecczyźnie, w świetle materiałów archiwalnych — mgr **Agnieszka FILIPEK** (Archiwum Narodowe w Krakowie)
- 11.15–11.30** Tarnowskie symbole dziedzictwa pamięci — dr hab. **Anna PACHOWICZ** Instytut Administracyjno-Ekonomiczny, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie, dr hab. **Małgorzata PACHOWICZ** (Instytut Humanistyczny, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie)
- 11.30–11.45** Pamięć o zrujnowanym mieście, czyli Warszawa w oczach Hanny i Eugeniusza Szwankowskich — mgr **Jan ANNUSEWICZ** (Archiwum Akt Nowych)
- 11.45–12.00** Dziedzictwo utracone. Warszawska architektura przemysłowa i komunikacyjna zniszczona w okresie dwudziestolecia — dr hab. **Zbigniew TUCHOLSKI** (Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk)

12.00–12.30 PRZERWA KAWOWA

12.30–14.10

SESJA II. PAMIĘĆ ODRADZAJĄCEJ SIĘ PAŃSTWOWOŚCI W EDUKACJI PUBLICZNEJ

Moderator: dr **Agnieszka ROSA** (Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu)

- 12.30–12.45** Edukacja jest ważna — dr **Magdalena GUTOWSKA** (Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą Polonika)
- 12.45–13.00** Pamięć regionalna czy „światowa” w działalności edukacyjnej Archiwum Państwowego w Toruniu — dr **Dariusz CHYŁA** (Archiwum Państwowego w Toruniu)
- 13.00–13.15** Kształtowanie i upowszechnienie pamięci historycznej podczas lekcji historii — mgr **Daniel SIEMIŃSKI** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Szkoła Podstawowa w Ruścu)
- 13.15–13.30** Wielkopolska wiktoria. Edukacja zakłęta w portalu internetowym — pw.ipn.gov.pl — dr hab. **Rafał RECZEK** (Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu)
- 13.30–13.45** Europa po pierwszej wojnie światowej i narodziny II Rzeczypospolitej we współczesnych niemieckich podręcznikach i materiałach pomocniczych do nauczania historii — dr **Katarzyna RUHLAND** (Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego)
- 13.45–14.00** „Historia pamięcią pisana”, czyli polsko-niemieckie rozmowy o biografiach — dr **Marta MILEWSKA** (Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku)
- 14.00–14.15** Strefa edukacyjna szukajwarchiwach.pl — mgr **Malwina ROZWADOWSKA** (Narodowe Archiwum Cyfrowe)

14.15–14.50 PRZERWA OBIADOWA

14.50–16.45

SESJA III. ARCHIWA A PAMIĘĆ

Moderator: dr hab. **Władysław STĘPNIAK** (Warszawa)

- 14.50–15.05** Archiwa a pamięć: casus Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie — dr hab. **Anna SUPRUNIUK** (Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu)
- 15.05–15.20** Działania archiwów jako forma upowszechniania wiedzy i upamiętniania ofiar — w kontekście pamięci o niemieckim, nazistowskim obozie dla dzieci i młodzieży przy ulicy Przemysłowej w Łodzi — mgr **Urszula SOCHACKA** (Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Jagiellońskiego)
- 15.20–15.35** Ocalić od zapomnienia. Dokumenty Polskiego Instytutu Źródłowego w Lund jako ważne źródło w badaniach historii nazistowskich niemieckich obozów koncentracyjnych — dr **Zbigniew STANUCH** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Szczecinie)
- 15.35–15.50** Kwestionariusze Strat Wojennych jako źródło do badań nad zniszczeniami wojennymi na przykładzie gminy Kuźnica — mgr **Damian MARCULEWICZ** (Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Białymstoku)
- 15.50–16.05** Dokumentowanie doświadczeń ofiar stalinizmu i edukacja publiczna na przykładzie wykorzystania spuścizny Komisji Historycznej Związku Sybiraków w Łodzi — dr **Wojciech MARCINIAK** (Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego)
- 16.05–16.20** Historia i działalność Biura Odbudowy Stolicy i jego znaczenie dla pamięci Warszawy — mgr **Marta JASZCZYŃSKA** (Archiwum Państwowe w Warszawie)
- 16.20–16.35** Pamięć o Warszawie w materiałach archiwalnych zgromadzonych w instytucjach polonijnych w Londynie — mgr **Rafał SZTARSKI** (Archiwum Państwowe w Warszawie)
- 16.35–16.50** Cele komunikacyjne projektu Archiwa Rodzinne Niepodległej — mgr **Maciej GAJEWSKI** (Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych)

14 czerwca (piątek)

9.00–12.45 WARSZTATY W ARCHIWACH WARSZAWSKICH

Archiwum Główne Akt Dawnych (ul. Długa 7)

9.00–10.45 „Nad dawnymi rękopisami” (I grupa)

11.00–12.45 „Nad dawnymi rękopisami” (II grupa)

Archiwum Państwowe w Warszawie (ul. Krzywe Koło 7)

9.00–12.30 „W kręgu źródeł i archiwów rodzinnych” (I grupa)

Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej (ul. Kłobucka 21)

9.30–11.30 „Fotografia — między źródłem historycznym a środkiem narracyjnym” (I grupa)

Miejsce obrad: Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, ul. Świętojerska 9, Warszawa

13.00–14.00 PRZERWA OBIADOWA

14.00–16.50

SESJA IV. PAMIĘĆ ODRADZAJĄCEJ SIĘ PAŃSTWOWOŚCI W EDUKACJI PUBLICZNEJ

Moderator: dr **Teresa STACHURSKA-MAJ** (Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli)

- 14.00–14.15** Dziedzictwo w wirtualnej odsłonie. Lubelskie Archiwum Cyfrowe oraz Galeria Jezuicka 13 jako przykłady działalności popularyzatorskiej archiwum — mgr **Ewelina FATYGA** (Archiwum Państwowe w Lublinie)
- 14.15–14.30** Swoi a obcy — żydowscy bohaterowie odrodzonej Polski — dr **Jacek KONIK** (Szkola Wyższa Przymierza Rodzin/XI Liceum Ogólnokształcące im. M. Reja w Warszawie)
- 14.30–14.45** Sposoby upamiętniania komendanta przez Naczelny Komitet Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego — mgr **Radosław WNOROWSKI** (Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Białymstoku)
- 14.45–15.00** Rotmistrz Witold Pilecki jako przykład odpowiedzialnego obywatela — mgr **Tadeusz ŁUNIEWSKI** (Dom Rodziny Pileckich [w organizacji] w Ostrowi Mazowieckiej)
- 15.00–15.15** Głosy z przeszłości. Archiwalia z zasobu IPN na wystawie „Dowody zbrodni. Przedmioty z Kwatery Ł w Pawilonie X więzienia na Rakowieckiej” — mgr **Kamila SACHNOWSKA** (Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN), mgr **Aleksandra KAIPER-MISZUŁOWICZ** (Biuro Edukacji Narodowej IPN), mgr **Marcin GAWRYSZCZAK** (Biuro Edukacji Narodowej IPN)
- 15.15–15.30** Wyścig po historię — konkurs wiedzy-sprawnościowy dla dzieci i młodzieży organizowany przez Oddział w Pułtusk APW — mgr **Anna PAKIEŁA** (Archiwum Państwowe w Warszawie Oddział w Łowiczu)
- 15.30–15.45** Gra miejska „Wybieram Polskę” — mgr **Aleksandra STARCZEWSKA-WOJNAR**, **Justyna SOWIŃSKA** (Archiwum Państwowe w Opolu)
- 15.45–16.00** Źródła do dziejów Szkoły Podstawowej w Łochowie w latach 1924–1939 w świetle zasobów archiwum państwowego w Bydgoszczy — mgr **Piotr KSIĘŻNIAKIEWICZ** (Szkola Podstawowa im. Jana Pawła II w Łochowie)
- 16.00–16.15** Rocznic państwowe w tematyce wystaw archiwalnych okresu Polski Ludowej — dr **Agnieszka ROSA** (Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu)
- 16.15–16.30** Wystawy archiwalne w III Rzeczypospolitej — mgr **Hubert MAZUR** (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

16.30–17.00

DYSKUSJA I ZAMKNIĘCIE KONFERENCJI